

VEIKLOS KOKYBĖS ĮSIVERTINIMAS 2022 m.

1 sritis – Rezultatai

1.2. Tema – Pasiekimai ir pažanga

1.2.1. Mokinio pasiekimai ir pažanga

2 sritis – Ugdyma(sis) ir mokinių patirtys

2.1. Tema – Ugdymo(si) planavimas

2.1.3. Orientavimasis į mokinių poreikius

2.4. Tema – Vertinimas ugdant

2.4.1. Vertinimas ugdymui

2.4.2. Mokinių įsivertinimas

Klaipėdos „Aitvaro“ gimnazijos veiklos kokybės įsivertinimui 2022 metais pasirinktas teminis veiklos kokybės įsivertinimas atidesniam kokybės būvio tyrinėjimui, pasirinkti rodikliai svarbūs, darantys įtaką gimnazijos misijos įgyvendinimui. Organizuojant apklausas remtasi Nacionalinės švietimo agentūros parengtais mokyklų veiklos kokybės įsivertinimo instrumentais, naudotasi bendrojo ugdymo mokyklų veiklos įsivertinimo klausimynais. Siekta bendro sprendimo-susitarimo analizuojant pasirinktas sritis / temas / rodiklius.

Rezultatai – veiksny, darantis įtaką gimnazijos misijos įgyvendinimui. Svarbu, kad ugdymosi uždaviniai, pasiekimų ir pažangos planavimas būtų grindžiami informacija apie mokinio kompetencijų lygį, jo pasiekimų įrodymais ir dialogu su mokiniu. Mokymosi procese ugdomos būtinos bendrosios ir dalykinės kompetencijos, o mokinio pažanga būtų visuminė – nuolatinė visose mokyklinio ugdymo srityse, pasiekimai vertinami, atsižvelgiant ne vien į apibrėžtus, programinius ugdymo tikslus, bet ir į individualias kiekvieno mokinio išgales bei ypatybes, siekiant nuolatinės asmeninės pažangos. Kad būtų įgyvendinti gimnazijoje keliami tikslai bei uždaviniai, reikia atsžvelgti į ugdymą(si) ir mokinių patirtis, t.y., nuolat analizuoti mokinių ugdymosi poreikius, atlikti tyrimus, diagnostinio vertinimo rezultatai turėtų padėti laiku atpažinti individualius ugdymosi poreikius, polinkius bei galimybes. Gimnazijoje turėtų būti susitarta dėl paramos ar pagalbos teikimo mokiniams tvarkos. Kilus ugdymosi, psichologinių ar socialinių problemų bei grėsmių, mokiniai turėtų sulaukti tinkamos pagalbos bendradarbiaujant su visomis reikalingomis specializuotomis tarnybomis. Mokytojai turėtų laiku pastebėti ir tinkamai ugdyti kiekvieno mokinio gabumus bei talentus, bendradarbiauti su kitomis institucijomis, socialiniais partneriais, neformaliojo švietimo mokytojais. Mokiniai turėtų būti informuojami ir su jais aptariama, ko iš jų tikimasi, koks turi būti gerai atliktas darbas, kokie vertinimo kriterijai, kada ir kaip yra taikomi. Mokymosi planavimui, stebėjimui ir koregavimui reikėtų naudoti įvairius vertinimo būdus – diagnostinį, formuojamąjį ir apibendrinamąjį, formalų ir neformalų, tačiau turėtų vyrauti kasdienis neformalus formuojamasis vertinimas. Mokytojai turėtų siekti surinkti pakankamai informacijos apie mokinio mokymosi rezultatus, sėkmes ir problemas, kad neklysdami priimtų sprendimus dėl tolesnio ugdymo. Reikėtų derinti skirtingus vertinimo būdus (mokinių pasiekimų patikrinimai, vertinimo aplankai, mokinių pasiekimų aprašai ir kt.) ir suteikti kiekvienam mokiniui galimybę pasirodyti kuo geriau. Be to, reikėtų užtikrinti, kad mokiniams ir jų tėvams informacija apie mokymąsi būtų teikiama laiku, būtų informatyvi, asmeniška ir skatinanti kiekvieną mokinį siekti asmeninės pažangos, siekti abipusio grįžtamojo ryšio (dialogo), padedančio mokytojams pasirinkti tinkamesnes mokymo strategijas, o mokiniams – siekti optimalios asmeninės sėkmės, taisyti mokymosi spragas ir vadovauti pačių mokymuisi. Ne mažiau svarbus, siekiant individualios kiekvieno mokinio pažangos, (įsi)vertinimas. Vertinimas turėtų būti pagrįstas mokytojo ir mokinio dialogu apie mokymosi sėkmes ir nesėkmes, procesą, rezultatus. Reikėtų mokinius įtraukti į mokymosi pasiekimų į(si)vertinimą, pažangos stebėjimą,

pasiektų rezultatų apmąstymą. Vertindami savo ir draugų atliktas užduotis, kūrinis, idėjas ir pan., mokiniai geriau supranta mąstymo ir mokymosi procesą, mokymosi būdus ir savo mokymosi poreikius, lengviau juos paaiškina, formuluoja klausimus ar prašo pagalbos mokantis. Jie gali pateikti savo mokymosi sėkmių įrodymus, labiau pasitiki savimi ir mažiau baiminasi klaidų, prisiima daugiau atsakomybės už savo mokymąsi ir lengviau jį valdo.

Apklausti planuota 250 mokinių (atsakymų gauta 248 – 99,2%), 25 tėvų (atsakymų gauta 168 – 67,2%), 40 mokytojų (atsakymų gauta 31 – 77,5%).

Vidaus veiklos kokybės įsivertinimo suvestinėje dominuoja **3 LYGMUO** – stipriųjų pusių daugiau negu trūkumų, atsakymuose dominuoja teigiami vertinimai („ko gero sutinku“, „visiškai sutinku“). Tai patvirtina rezultatai: mokinio pasiekimai ir pažanga, orientavimasis į mokinių poreikius, vertinimas ugdymui ir mokinių įsivertinimas vidutiniškai **67,3% mokinių**, vidutiniškai **96,5% mokytojų**, vidutiniškai **88,1% mokinių tėvų** vertinami teigiamai.

Apie 87% mokytojų mano, kad gimnazijos mokinių pasiekimai atitinka bendrųjų programų reikalavimus. Dauguma mokytojų teigia, kad ugdymas planuojamas atsižvelgiant į individualius mokinių gebėjimus (93,6%), grįžtamojo ryšio rezultatus (100%), jų pasiekimus (96,8%), kad mokiniai motyvuojami siekti aukštesnių mokymosi tikslų (100%), ir mokiniams tai nekelia streso (93,6%). Mokytojų manymu, gimnazijoje pakankamai dėmesio skiriama mokinių sveikatinimui ir sveikai gyvensenai (90,3%), nors 34,3% mokinių ir 18,5% tėvų ko gero ar visiškai su tuo nesutinka. 30,2% mokinių ir 23% tėvų įsitikinę, kad gimnazijoje nepakankamai dėmesio skiriama mokinių profesiniam informavimui ir orientavimui. Be to, nors dauguma mokytojų (93,5%) pabrėžia, kad pakankamai dėmesio skiriama mokinių mokymosi mokytis gebėjimams plėtoti, 29,4% mokinių ir 25% tėvų ko gero ar visiškai nesutinka su tuo. Gimnazijoje nepakanka kritinio mąstymo ugdymo (35% mokinių ir 29,7% tėvų), dėmesio nuostatai užbaigti tai, kas pradėta, ugdyti (27% mokinių ir 12,5% tėvų), mokymui kelti tikslus ir jų siekti (29,4% mokinių ir 17,3% tėvų), mokymui įsivertinti žinias ir gebėjimus (24,6% mokinių ir 16,1% tėvų). 96,8% mokytojų mano, pakankamai dėmesio skiriama mokymui planuoti ir efektyviai naudoti savo laiką, tačiau net 53,6% mokinių ir 30,4% tėvų ko gero ar visiškai su tuo nesutinka. Kita vertus, beveik visi sutaria, kad gimnazijoje pakankamai dėmesio skiriama mokinių kalbiniam (~86%), matematiniam (~82%), kompiuteriniam (~82), gamtamoksliniam (~87%) ir pan. raštingumui ugdyti. Tačiau 31,1% mokinių ir 14,9% tėvų mano, kad mokiniai nemokomi tinkamu tempu, kad jie galėtų pasiekti rezultatų, nors ~75% respondentų pastebi pažangą visose gimnazijos gyvenimo srityse.

Dauguma mokytojų kartu su kitais mokytojais aptaria mokinių mokymąsi, pasiekimus (93,5%), tariaisi su pagalbos mokiniui specialistais (90,3%), sutinka, kad diagnostinių tyrimų rezultatai leidžia geriau pažinti mokinius, atrasti jų mokymosi sėkmes ir spragas (90,3%), ugdo mokinius atsižvelgdami į jų galimybes ir poreikius (93,5%), laiku nustato specialiuosius poreikius (83,9%), numato, kada mokiniui ar mokinių grupei reikės pagalbos atliekant užduotis ir iš anksto tam pasirengia (88,85%), užtikrina duomenų konfidencialumą (100%), stengiasi suteikti pagalbą mokiniams, turintiems mokymosi sunkumų (93,6%), jaučia atsakomybę teikti paramą sudėtingose situacijose (90,3%), įsitikinę, kad jiems pavyksta padėti silpniau besimokantiems (93,5%), atpažįsta ženklus, liudijančius apie mokinių suicidinius polinkius, mitybos ir psichikos sutrikimus, fizinio smurto požymius (70,98%), žino, į ką kreiptis pagalbos (94,6%). Tačiau yra ir kitokių nuomonių: manoma, kad mokinių (ne)sėkmėmis gimnazijoje domimasi per menkai 35,4% mokinių ir 23,2% tėvų, nepadedama mokiniui, turinčiam problemų (32,2% mokinių ir 26,8% tėvų). Nors tėvai (63%) ir mokiniai (80,6%) sutinka, kad mokiniams padedama mokytis. Kita vertus, net 52% mokinių mano, kad pagalbos mokiniui specialistų pagalba nepakankama, o mokytojai (90,3%) ir tėvai (76%) vertina šių specialistų pagalbą vertina. Vos daugiau nei pusė mokinių ir 66,6% tėvų pastebi gimnazijos pastangas, kad nebūtų patyčių. Deja, tik pusė mokinių (52%) kreiptųsi pagalbos į klasių auklėtojus kilus problemoms, nors 71,4% tėvų pažymi, kad mokytojai laiku susisiektų, kai kyla problemų, bet tik 60,1% kreiptųsi pagalbos į mokyklą kilus problemoms.

Mokytojai turi aiškius mokinių pažangos vertinimo kriterijus (96,8%), kurie mokiniams žinomi (96,8%), skaidriai vertina mokinių pasiekimus (93,5%), argumentuoja jų darbo įvertinimą (93,6%), prieš skirdami užduotis praneša, kaip bus vertinama (96,8%), nuolat peržiūri vertinimo sistemą ir ją tobulina (90,3%), naudoja diagnostinį (87,1%), formuojamąjį (96,8%), apibendrinamąjį (93,6%), neformalųjį (96,8%) vertinimą, derina vertinimo būdus (93,6%), pripažįsta (ne)formaliojo ir savaiminio mokymo/si pasiekimų visumą (100%), informuoja tėvus apie mokinių pasiekimus ir pažangą (80,6%), naudoja grįžtamojo ryšio informaciją tobulindami pamoką (93,4%), mokytojams svarbi mokinių nuomonė apie pamokas (93,5%), todėl nuolat klausia mokinių nuomonės apie pamokas (54,9%). 21,4% mokinių teigia, kad mokytojai nepasako, kaip bus vertinami darbai, nors dauguma sutinka, kad mokytojai laikosi vienodos mokinių vertinimo tvarkos (63,7%), o jų rašomi vertinimai yra pelnyti (70,2%). Vos daugiau nei pusė mokinių įsitikinę, kad mokytojai dažnai pagiria (56%), tačiau sutinka, kad mokytojai palieka laiko atsakymui apgalvoti (66,6%), mato klaidų aptarimui mokytoju naudą (81,8%). Beveik trečdalis mokinių (24,2%) mano, kad mokytojai nežino, kaip jiems sekasi, 37,1% teigia, kad mokytojai neskiria užduočių, kurios suteikia galimybę kiekvienam mokiniui pasirodyti kuo geriau. Net 42,3% mokinių teigia, kad neskiriami namų darbai, kuriuos reikia atlikti kartu su vienu ar keliais klasės draugais, o 50% tvirtina, kad mokytojai neklausia jų nuomonės apie pamoką, ką galėtų patobulinti (48,3%). 64,5% mokinių sutinka, kad esant reikalui ilgesnį laiką nagrinėjama ta pati tema, o 62,5%, kad po patikrinamųjų darbų mokytojai paaškina, ką kitą kartą galima būtų padaryti geriau. Vis dėlto net 43,2% mokinių mano, kad tėvai neinformuojami, kaip jiems sekasi mokykloje, 80,7% mokytojų ir 79% tėvų mano kitaip. 27% mokinių nepasakoja tėvams, kaip jiems sekasi mokykloje, nors tėvams (82,3%) tai įdomu. Mokiniai moka išskirti svarbias teksto vietas (81,4%), paskirstyti laiką namų darbams (65,3%), dirbti susikaupę (79,4%). Tėvai dažniausiai sutinka, kad jų vaikų įvertinimai pelnyti (73,8%), atitinka jų gebėjimus (75%), pateikiama aiški informacija apie vaikų mokymosi pasiekimus ir pažangą (76,7%), žino vertinimo tvarką (77,3%), teigia, kad organizuojami mokinių pasiekimų aptarimai (72,6%), vaikai jiems noriai pasakoja, ko jie mokėsi mokykloje (85,7%). 92,2% tėvų gerai žino, kokius įvertinimus gauna jų vaikai.

58% mokytojų aptaria su mokiniams išivertinimo kriterijus, 87% pateikia išivertinimo pavyzdžių, paaiškina, į ką mokantis reikia atkreipti dėmesį, atsako į kilusius klausimus (96,8%), tokią nuostatą palaiko 56,5% mokinių ir 64,2% tėvų. 96,8% mokytojų naudoja grįžtamojo ryšio metodus. Mokytojai sudaro sąlygas argumentuotai įvertinti savo ir kitų darbus (93,5%), tokią poziciją palaiko dauguma mokinių (63,9%) ir tėvų (77,5%). Mokytojų nuomone, mokiniai geba atlikti mokymosi refleksiją (83,8%), geba priimti sprendimus, kaip valdyti tolesnį mokymąsi (90,3%). 83,8% mokytojų ir 84,8% mokinių sutartinai teigia, kad mokiniai prisiima atsakomybę už savo mokymąsi.

Mokinių vienas aukščiausios (+) vertės teiginys: „Aš gebu gerai atlikti užduotis per pamokas 3,6“. Mokytojų vienas aukščiausios (+) vertės teiginys: „Mokinių ugdymą(si) planuoju atsižvelgdamas(-a) į grįžtamojo ryšio rezultatus 4“. Tėvų vienas aukščiausios (+) vertės teiginys: „Mano vaikas žino, kur dar jam reikės patobulėti 3,7“.

Mokinių vienas žemiausios (-) vertės teiginys „Jei turėčiau problemų (namie, su bendraamžiais ir pan.), kreipčiausi pagalbos į mokyklos socialinį pedagogą 1,5“. Mokytojų vienas žemiausios (-) vertės teiginys „Aš paklausiu mokinių, ką jie mano apie mano pamokas 2,2“. Tėvų vienas žemiausios (-) vertės teiginys „Mano vaikas mokydamasis nepatiria streso 2“.

Rekomendacijos:

1. Atkreipti dėmesį į pamokos struktūrą, laiko vadybą ir mokyti mokinius racionaliai planuoti savo laiką, kad jo užtektų ne tik mokymuisi, bet ir laisvalaikiui, mokymąsi organizuoti atsižvelgiant į kiekvieno mokinio poreikius ir gebėjimus, planuojant išivertinimo veiklas.
2. Aktyvinti gimnazijos pagalbos mokiniui specialistų ir klasių auklėtojų veiklą, kad mokiniai jaustų pasitikėjimą ir galėtų gauti savalaikę pagalbą.
3. Mokytojai turėtų skatinti mokinius išsakyti nuomonę apie pamokos kokybę, domėtis jų poreikiais.

4. Vykdyti ugdomąją veiklą taip, kad mokiniai nepatirtų streso.
5. Mokyti mokinius kritinio mąstymo.
6. Mokytojai turėtų domėtis, kaip atpažinti ženklus, liudijančius apie mokinio suicidinius polinkius ir mitybos sutrikimus, pastebėti mokinio sunkumus šeimoje ir gebėti prakalbinti.

Nutarimai:

1. Vadovams: organizuoti mokytojams seminarą apie ženklus, liudijančius apie mokinio suicidinius polinkius, mitybos ir psichikos sutrikimus, liudijančius, kad mokinys patiria smurtą (fizinį, emocinį, seksualinį).
2. Klasių auklėtojams: organizuoti ugdytiniams klasių valandėlių ciklą apie tai, kaip racionaliai planuoti mokymąsi, kad laiko užtektų ne tik mokymuisi, bet ir laisvalaikiui.
3. Mokytojams: ne tik fiksuoti, bet ir analizuoti kiekvieno mokinio pasiekimus ir pažangą, diskutuoti su mokiniais aptariant jų lūkesčius ir rezultatus, išsiaiškinti kilusias problemas, klausti mokinių nuomonės apie vedamas pamokas, siekti, kad mokiniai nepatirtų streso, mokyti kritinio mąstymo.
4. Pagalbos mokiniui specialistams: aktyvinti pagalbos mokiniui specialistų veiklą, kad mokiniai ir jų tėvai jaustų pasitikėjimą ir galėtų gauti savalaikę pagalbą